RAADSVOORSTEL

gemeente opmeer

Postregistratienummer	21.0013496

Onderwerp	Voorstel tot het versterken van de kapitaalstructuur van Alliander N.V.
Sector	Grondgebiedzaken
Portefeuillehouder	H.P.J.M. ter Veen
Steller	W. Brander

Inleiding

In het voorjaar 2021 heeft netbeheerder Alliander haar aandeelhouders, waaronder de gemeente Opmeer, benaderd met het verzoek om deel te nemen aan de versterking van de kapitaalstructuur. Deze kapitaalversterking is volgens de netbeheerder nodig om het realiseren van de energietransitie mogelijk te maken. De energietransitie komt komende jaren in versnelling en biedt mogelijkheden voor duurzame lokale opwek én een groeiende vraag naar elektrisch vermogen. Als gevolg hiervan moet de capaciteit van de elektriciteitsnetten van Alliander komende jaren op veel plekken worden verdubbeld.

Deze capaciteitsuitbreiding van het netwerk vergt grootschalige investeringen en Alliander verwacht dat de benodigde investeringen op korte termijn oplopen tot ongeveer € 1,2 miljard per jaar. Dat is meer dan een verdubbeling ten opzichte van de afgelopen jaren. Door de combinatie van sterk toenemende investeringen, lange terugverdientijden (circa 40 jaar) en de lage rendementen, neemt de financieringsbehoefte van de netwerkbeheerder sterk toe. De investeringen financiert Alliander voornamelijk met vreemd vermogen (= leningen). Om die nieuwe leningen te kunnen aantrekken moet er voldoende eigen vermogen tegenover staan.

Converteerbare obligatielening

Voorafgaand aan dit verzoek heeft Alliander samen met deskundigen en (groot)aandeelhouders verkend op welke wijze de kapitaalstructuur van Alliander kan worden versterkt. Deze verkenning is op meerdere momenten met de aandeelhouders gedeeld en op basis hiervan is Alliander

voornemens om de kapitaalstructuur te versterken door uitgifte van een zogenaamde "*reverse converteerbare hybride obligatielening*" (RCHO) ter grootte van € 600 miljoen met een looptijd van 60 jaar. Een dergelijke lening telt bij uitgifte al voor 50% mee als eigen vermogen en kan, wanneer nodig, te zijner tijd deels of geheel worden omgezet in aandelen. Op deze wijze kan de financiële soliditeit van Alliander worden geborgd, blijft Alliander in staat om de komende jaren dividend aan de aandeelhouders uit te keren én kunnen zij de publieke taak als netbeheerder blijven uitvoeren.

De hoogte van de obligatielening wordt in beginsel voor elke individuele aandeelhouder bepaald naar rato van het aandelenbezit, zodat bij een eventuele conversie van de lening naar aandelen geen wijziging in de aandelenverhoudingen optreedt. Gemeente Opmeer beschikt over 70.606 aandelen in Alliander (= 0.052%), wat resulteert in een bedrag van € 310.000.
Om zeker te stellen dat het benodigde bedrag bijeengebracht wordt, wordt ook gevraagd om aan te geven of de bereidheid bestaat om meer dan het pro-rata deel te nemen, bij voorkeur 25% boven het pro-rata aandeel (≥ 0.065% ≈ € 390.000 of meer). Hier wordt alleen gebruik van gemaakt wanneer niet alle aandeelhouders bereid zijn om pro-rata deel te nemen.

Verzoek Alliander
Alliander stelt het op prijs om uiterlijk 15 oktober 2021 geïnformeerd te worden over het voornemen van elke aandeelhouder afzonderlijk of deze wil deelnemen aan de RCHO naar rata van het aandeel, of zelfs 25% of meer boven het pro-rata aandeel. Om inzicht te krijgen hoe het college van gemeente Opmeer in dit vraagstuk staan is dit collegevoorstel opgesteld. Voor een definitief standpunt door de gemeenteraad is meer tijd beschikbaar, namelijk tot 1 december aanstaande.

Wet en regelgeving
Alliander verzoekt de gemeente Opmeer risicodragend kapitaal aan Alliander te verstrekken ter versterking van het eigen vermogen. Kapitaalverstrekking is geregeld in de Wet financiering decentrale overheden (fido). Op grond van artikel 2 van deze wet kunnen gemeenten uitsluitend middelen uitzetten ter uitoefening van de publieke taak. In artikel 2a, lid 2, van deze wet is opgenomen dat gemeenten uitsluitend middelen kunnen uitzetten indien de uitzettingen een prudent karakter hebben en niet zijn gericht op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico. De wet fido is per gemeente nader uitgewerkt in het *Treasurystatuut*. In het *Treasurystatuut* zijn geen bepalingen opgenomen over het uitlenen van geld aan "niet openbare" lichamen.
Dit betekent dat indien de gemeente deelneemt in een vennootschap met risicodragend kapitaal, zoals een de RCHO van Alliander, dan mag zij daarbij geen overmatig risico lopen en moet de deelneming dienen ter uitoefening van de publieke taak. Gelet op het hierna beschreven risico en het doel waarvoor de geld wordt uitgeleend wordt voldaan aan deze bepalingen. Daarbij is in ogenschouw genomen dat de gemeente Opmeer al deelneemt in Alliander en het verzoek een uitbreiding betreft van een bestaand belang.

Risico
In de *Letter of Comfort,* opgesteld door KPMG Advisory, inzake het financieringsverzoek van Alliander blijkt dat Alliander momenteel een solide *'Investment Grade'* credit rating van AA-/ Aa2 heeft. Deze credit rating ligt boven de minimale wettelijke norm voor Nederlandse netbeheerders (BBB-) en is gemiddeld hoger dan vergelijkbare Nederlandse (semi-)publieke infrastructuur-bedrijven. Na analyse en uitgebreid overleg concludeert KPMG dat de door Alliander vastgestelde

kapitaalbehoefte van € 600 miljoen, gegeven het doel, niet onredelijk is. Het doel is het garanderen van een robuust financieel beleid tot ten minste het eind van de volgende reguleringsperiode (2026).

Financiën
De lening kan gefinancierd worden uit de eigen niet aangewende liquide middelen van de Gemeente Opmeer. Gemeenten dienen hun beschikbare liquide middelen te stallen bij het Rijk onder de noemer "schatkistbankieren". Gemeenten ontvangen hiervoor geen rentevergoeding van het Rijk. Voor de bijdrage aan Alliander ontvangen wij wel rente. Voor deze rentebaten (€ 6.370) zijn de percentages aangehouden die tevens door andere regiogemeenten worden gehanteerd, namelijk 0,08% voor de zogenaamde renteswap plus een renteopslag van 1,975%. Met een renteswap wordt een geldlening met een variabele rente in feite omgevormd tot een financiering met een vaste rente gedurende een bepaalde periode.

De obligatielening betreft een *'reverse converteerbare hybride obligatielening'*, hetgeen betekent dat Alliander na aflooptermijn beslist of afgelost gaat worden in geld of in aandelen.

Solvabiliteit
De onttrekking van afgerond € 310.000 geeft geen significante consequenties voor de solvabiliteitsratio (2022: 64%) van de gemeente Opmeer.

Publieke taak
Vanuit de publiek taak is een pro-rata kapitaalverstrekking, bedoeld voor het vergroten van de capaciteit van de elektriciteitsnetten, te rechtvaardigen. Alliander werkt volop mee aan het doen slagen van de energietransitie, die op dit moment versnelt. Vanuit het Klimaatakkoord werkt Nederland aan het terugbrengen van de uitstoot van CO_2. Deze moet in 2030 teruggebracht zijn met 49% ten opzichte van 1990. In 2050 moet de CO_2 tot bijna 0 zijn teruggebracht. Deze opgave is enorm, en vraagt een bijdrage van de hele samenleving.

Alliander heeft hierin een belangrijke rol. Het netwerk van Alliander moet worden verbeterd zodat iedereen duurzame energie kan gebruiken, produceren en delen. De energietransitie betekent aan de ene kant dat de elektriciteitsvraag toeneemt. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een toename door elektrisch rijden, elektrisch koken en verwarmen (Transitievisie Warmte), en elektrificeren van bedrijfsprocessen,. Anderzijds betekent het een toename van het aanbod aan duurzame energie. De uitvoering van de Regionale Energiestrategie (RES) leidt hier bijvoorbeeld toe. Al deze ontwikkelingen vragen grote aanpassingen van energiesystemen. Een voor de hand liggende oplossing is om de capaciteit van de elektriciteitsnetten in de komende jaren te verdubbelen. Er ligt een maatschappelijke opgave om energie voor iedereen betrouwbaar, betaalbaar en bereikbaar te houden. Ook in onze gemeente, waar op plekken het huidige elektriciteitssysteem knelt of zal gaan knellen. Daarnaast is het netwerk van Liander in de gemeente Opmeer vrij beperkt, omdat er vooral laagspanningsnetten liggen en weinig middenspanningsnetten. Als de plannen voor een duurzame energieopwek uit de RES worden voorbereid is het vrij lichte elektriciteitsnetwerk al snel een knelpunt. In een laagspanningsnet is er namelijk weinig tot geen ruimte voor elektriciteitsopwek en dan is uitbreiding van het middenspanningsnet nodig. Dit vraagt zoals aangegeven het nodige aan investeringen.

De gemeente Opmeer gaat Liander vragen om de komende jaren investeringen te doen in de netwerken in de gemeente en uit dat oogpunt is een extra bijdrage vanuit onze gemeenten te rechtvaardigen.

Wat zijn de effecten wanneer niet wordt ingestemd met het verzoek van Alliander?
Alliander neemt als netwerkbeheerder de maatschappelijke verantwoordelijkheid op zich om te investeren in het vergroten van het elektriciteitsnetwerk. Dit bevorderd de economische ontwikkeling en de leveringszekerheid van energie in Opmeer. Als de gemeente Opmeer als aandeelhouder van Alliander hieraan niet deelneemt dan heeft dat een negatief effect op de deelneming zelf, de creditrating en het vermogen van Alliander kunnen erdoor verslechteren, waardoor ook het bestaande belang die de gemeente heeft in Alliander een groter risico gaat lopen. Daarnaast geeft dit geen goed beeld van de gemeente Opmeer als betrouwbare partner in een gemeenschappelijke maatschappelijke opgave.

Nog belangrijker is dat Alliander mogelijk bij het afwegen van de investeringen, het niet deelnemen van Opmeer kan gebruiken om aan deze gemeente een lagere prioriteit toe te kennen bij mogelijk noodzakelijke investeringen in het netwerk. De gevolgen hiervan voor de economische ontwikkeling van het gebied zijn van invloed op de bestaande bedrijven en kan het aantrekken van nieuwe ondernemingen bemoeilijken. Voor de bestaande bedrijven kan het achterwege blijven van het opwaarderen van het netwerk investeringen bemoeilijken of zelfs tot afstel leiden. Als bijvoorbeeld een bedrijf de daken van het bedrijfsgebouw wil gebruiken voor het plaatsen van zonnecollectoren is het noodzakelijk dat aan het netwerk kan worden terug geleverd. Als deze mogelijkheid ontbreekt dan zal de ondernemer van de investering afzien, hetgeen mogelijk het halen van de energietransitie doelstellingen van Opmeer in de toekomst kan verhinderen.

Groot aandeelhouder Provincie Noord-Holland en regio Westfriesland
De provincie Noord-Holland, tevens financieel toezichthouder, heeft evenals de gemeente Opmeer lang stilgestaan bij het verzoek van Alliander. Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland heeft op 21 september 2021 besloten het voornemen te hebben om aan Provinciale Staten voor te leggen om voor € 55 miljoen deel te nemen aan de kapitaalversterking van Alliander. Ook de regiogemeenten hebben aangegeven om pro-rata deel te nemen.

Beslispunten

Bij te dragen aan de versterking van de kapitaalstructuur door, pro rata (0,052%) van ons aandeel in Alliander, voor afgerond € 310.000 deel te nemen aan de reverse converteerbare hybride obligatielening. Dit bedrag te voldoen uit de beschikbare liquide middelen van de Gemeente Opmeer.

Beoogd effect

Bijdrage aan de energietransitie en daarmee de duurzaamheidsdoelstellingen van het Klimaatakkoord.

Argumenten

1.1. Verzoek Alliander: in de brief 31 mei 2021 verzoekt Alliander aan de aandeelhoudende overheden om een financiële bijdrage tot versterking van de kapitaalstructuur, waarmee invulling kan worden gegeven aan de energietransitie.

2.1. Duurzaamheidsdoelstelling: door de versterking van de kapitaalstructuur zegt Alliander te kunnen investeren in de uitbreiding van het elektriciteitsnet en daarmee te kunnen bijdragen aan de duurzaamheidsdoelstellingen in het Klimaatakkoord.

3.1. Financieel en juridisch risico versus maatschappelijk belang: de gevraagde deelname van Alliander aan de deelname aan de reverse converteerbare hybride obligatielening voldoet aan de Wet fido en het Treasurystatuut van Opmeer.

4.1. Geen deelname aan de versterking kapitaalstructuur: indien gemeente Opmeer niet deelneemt aan de versterking van de kapitaalstructuur, zal het lastig(er) worden voor Alliander om bij te dragen aan de energietransitie, kan Opmeer worden gezien als onbetrouwbare aandeelhouder en kan de gemeente bij de versterking van het elektriciteitsnet achter gesteld worden ten opzichte van deelnemende overheden.

Kanttekeningen

Zie voorgaande uitgebreide toelichting.

Financiën

Zie voorgaande uitgebreide toelichting.

Uitvoering

- Na de behandeling in het college op 26 oktober 2021 heeft het college Alliander inzicht gegeven of zij bereid is om op het verzoek van Alliander om deel te nemen aan de reverse converteerbare hybride obligatielening voor te leggen aan de raad;
- Op 1 december 2021 laat de gemeente weten of zij bereid is om deel te nemen aan de reverse converteerbare hybride obligatielening ter grootte van € 600 miljoen met een looptijd van 60 jaar en voor welk deel, pro-rata of meer dan pro-rata;
- Op 2 december Buitengewone Algemene vergadering van Aandeelhouders (BAvA);
- 15 december stortingsdatum

Communicatie

De communicatie over dit voorstel zal op de gebruikelijke wijze over de raadsbesluiten plaatsvinden.

Bijlagen

- Brief Alliander van 31 mei 2021 met verzoek tot versterking kapitaalstructuur
- BIJLAGE 1 Achtergrondinformatie Versterking kapitaalstructuur Alliander
- BIJLAGE 2A Alliander - convertible hybrid loan agreement

- BIJLAGE 2B Alliander NLse vertaling CLA
- BIJLAGE 2C Alliander - Term sheet re convertible hybrid loan
- BIJLAGE4A - Letter of Comfort KPMG
- BIJLAGE4B - Comfort Letter Stek_3371048_1

Het college van burgemeester en wethouders

Datum: 26 oktober 2021

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Opmeer,

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 26 oktober 2021;

besluit:

1. bij te dragen aan de versterking van de kapitaalstructuur van Alliander;
2. een bedrag van € 310.000 beschikbaar te stellen voor deelname aan de reverse converteerbare hybride obligatielening;
3. dit bedrag te voldoen uit de beschikbare liquide middelen van de Gemeente Opmeer.

Aldus besloten in de raadsvergadering van 10 november 2021.

voorzitter
G.J. van den Hengel

griffier
M. Versteeg